

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Deres referanse	Vår referanse	Klassering	Dato
	2022/13858-11-276893/2022-GURNER	T00	29.09.2022

Offentlig høring av NOU 2022: 6 - Nett i tide - om utvikling av strømmettet

Fredrikstad bystyre behandlet forslaget i møte den 19.09.2022 og vedtok følgende uttalelse:

Det vises til brev av 14. juni 2022 fra Olje- og energidepartementet, som ber om innspill til strømmnettutvalgets utredning *NOU 2022: 6 Nett i tide – om utvikling av strømmettet*.

Fredrikstad kommune takker for muligheten til å komme med innspill. Kommentarene er koordinert med Halden og Sarpsborg kommuner, som er de andre industrikommunene i Søndre Viken-regionen. Grunnet kort høringsperiode avgir vi hver våre høringsuttalelser, som dermed er litt forskjellige. Vi anmoder departementet om å vurdere alle tre høringsinnspillene.

Fredrikstad kommune vil berømme strømmnettutvalget og sekretariatet for et solid arbeid. I tillegg til selve forslagene til tiltak, gir utredningen en god og ryddig gjennomgang av de til dels kompliserte forholdene relatert til strømmettet.

Oppsummering

Innspillene til Fredrikstad kommune oppsummeres som følger, med nummerhenvisning til delkapitler i innspillet vårt:

- Det er avgjørende for kommunene i Søndre Viken-regionen med rask vurdering og implementering av virkemidler for hurtigere strømmnettutbygging, balansert med at andre hensyn ivaretas. (1)
- Fredrikstad kommune støtter utvalgets forslag for å redusere ledetiden for nettutbyggingstiltak gjennom raskere planlegging og konsesjonsbehandling og vektlegger godt forarbeid og tidlig dialog blant annet med kommuner. (2)
- Fredrikstad kommune mener bedre langtidsplanlegging må omfatte omleggingen av hele samfunnet, og bli et reelt planleggingsverktøy og beslutningsgrunnlag, og er enige i at involvering av og samarbeid med kommunene må formaliseres. (3)
- Fredrikstad kommune er bekymret for om særlig nettselskapene vil ha tilstrekkelig kapasitet til å realisere alle forslagene i tide. (2 og 3)

Bærekraftig samfunnsutvikling

Besøksadresse: Nygaardsgt. 16, 1606 Fredrikstad
E-postadresse: postmottak@fredrikstad.kommune.no
Telefon: 69 30 60 00 Org.nr: 940039541

Postadresse: Postboks 1405, 1602 FREDRIKSTAD
Webadresse: www.fredrikstad.kommune.no
Tlf. saksbeh.: 41624426 Bankkonto: 5122 05 77000

- Fredrikstad kommune støtter prising av abonnert og reservert effekt, med noen forbehold. (4)
- Fredrikstad kommune støtter at konseptvalgutredning videreføres og forslaget om ekstern kvalitetssikring. (5)
- Fredrikstad kommune mener fortsatt reaktiv prosess for nettutvikling er uheldig og oppfordrer regjeringen og Stortinget til å jobbe videre med både finansielle og regulative løsninger for strømmnett som del av arbeidet med klargjøring av grønne industriområder og virksomheter. (6)
- Fredrikstad kommune mener flere kriterier enn kostnader må få påvirke god lokasjon av virksomheter. (7)
- Fredrikstad kommune vil peke på at fleksibilitet fra forbrukssiden er viktig, men bør ikke overvurderes, og at NOUen ikke problematiserer mulig bortfall av eksisterende fleksibilitet hos industribedrifter. (8)
- Fredrikstad kommune anmoder regjering og Storting om å etablere alternative måter å finansiere særlig utredning og konsesjonsbehandling på, heller enn generell nettleie og anleggsbidrag. Det kan dessuten vurderes andre avbøtende tiltak rettet mot utsatte grupper. (9)
- Fredrikstad kommune ønsker å minne om utfordringer knyttet til samfunnsøkonomiske modeller. (10)
- Fredrikstad kommune vil peke på at hensynet til kulturminner virker underkommunisert i NOUen, og gjør oppmerksom på feil omtale av kulturminneloven. (11)
- Det trengs bedre rammebetingelser også for solkraftproduksjon og -deling i industrien. (12)

1. Regionalt behov for raskere strømmnettutbygging enn i dag

Søndre Viken-regionen har behov for rask strømmnettutbygging, særlig i regionalnettet. På sikt har vi behov for økt overføring mellom prisområder, kombinert med økt kraftproduksjon, for å realisere det grønne skiftet. Forslagene i strømmnettutvalgets NOU må suppleres med ytterligere virkemidler.

Søndre Viken utgjør en av Norges største industriregioner. Ivaretagelse av eksisterende arbeidsplasser og ny arbeidsplassutvikling er svært viktig i regionen, også i nasjonal sammenheng. Næringslivet har stor industrikompetanse og lang erfaring med sirkulær økonomi og industriell symbiose, altså det å utnytte hverandres overskuddsressurser. I tillegg har regionen høgskole, fagskole og svært anerkjente kompetansemiljøer, som bidrar inn i det grønne skiftet og legger til rette for kompetansetilgang til bedrifter. Regionen ligger sentralt i Norge og er «porten» til Europa via både sjø og vei, som er det mesteparten av norsk eksport går.

Vår eksisterende industri har, som i landet ellers, behov for å elektrifisere. Alternativt vil de forlate regionen, eller fortsette å benytte fossil energi. Lykkes klimapolitikken vil fossil energi bli for dyr. Elektrisitet trengs dessuten til nye næringer og arbeidsplasser. Spesielt utviklingen av nye næringsområder trenger forutsigbarhet og tidlig infrastrukturutbygging.

I regionen utvikles et av Europas største industriområder, på nær 1000 mål. Denne er sentral for utviklingen av hele regionen. Vi venter dessuten store nye effektbehov til omlegging av transportsektoren, og energikrevende karbonfangst og -lagring er aktuelt for flere anlegg i regionen. Alt dette risikerer å bli låst til dyr fossil energi, eller skrinlagt uten reelle og tilstrekkelige fornybare alternativer. Dette vil kunne få konsekvenser for arbeidsplasser og for verdiskapingen, ikke bare i et lokalt perspektiv, men også nasjonalt.

Overføringen av elektrisitet er i ferd med å bli en flaskehals for elektrifiseringen i Nedre Glomma-regionen. Vi nærmer oss kapasitetstaket på overføring, som innebærer at de neste store prosjektene ikke vil få tilført kraft på mange år. Regionalnetteier Elvia forteller at det generelt tar 10 år eller mer å oppgradere kraftnettet under dagens rammevilkår. Dette er alt for lang tid.

Kommunene i regionen har satt seg ambisiøse klimamål, som er i tråd med Parisavtalens ambisjoner og vil bidra til å nå nasjonale mål. Vi ser ikke hvordan vi skal oppnå disse uten økt overførsel av elektrisitet. Dette vil dessuten kraftig begrense vårt lokale mulige bidrag i klimaomstillingen nasjonalt og ambisjonene om 55 prosent kutt hjemme sammenliknet med 1990, og inkludert kvotepliktig industri.

Det er avgjørende for kommunene i Søndre Viken-regionen med rask vurdering og implementering av virkemidler for hurtigere strømnnettutbygging, balansert med at andre hensyn ivaretas.

2. Forslagene for å oppnå redusert ledetid

Fredrikstad kommune støtter utvalgets forslag for å redusere ledetiden for nettutbygging, gjennom raskere planlegging og konsesjonsbehandling. Dette gjelder forslag som digitalisering, mulighet for parallelle prosesser, betinget anleggskonsesjon, tidlig dialog med interessenter og tidlige utredninger. Vi har likevel med noen utdypende bemerkninger som vi mener at departementet må være oppmerksomme på i arbeidet videre.

Kommunene skal ivareta mange interesser. Både klimaomstillingen, områdeutvikling og virksomheter som har behov for strømnettkapasitet, så vel som hensynene som strømnettanlegg kan ha negativ virkning på, som natur og kulturminner. Kommuner er i dag både høringspart og har innsigelsesmyndighet i de typer saker som NOUen omhandler. Vi ser det som særlig positivt at utvalget anbefaler krav til godt forarbeid og tidlig dialog blant annet med kommuner, og at nettselskapene ser sine planer opp mot kommunenes arealplaner så tidlig som mulig. Vi støtter forslaget om at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) stiller krav i veileder om nettselskapenes forarbeider og kontakt med berørte interesser. Videre er det positivt at utvalget *«legger til grunn at tiltak som innføres for å redusere tiden det tar å planlegge, konsesjonsbehandle og bygge nettanlegg, ikke må gå på bekostning av viktige demokratiske prinsipper.»*.

Eksempelvis er tidlig ivaretagelse av kulturminneverdier en naturlig del av et godt, kvalitetssikret beslutningsgrunnlag. Dersom kulturminneverdier ikke ivaretas tidlig kan det føre til tidstap, økt usikkerhet og konfliktnivå lengere fram. Utredning av kulturminneverdier kan på samme måte som utredning av naturverdier være årstidssensitivt. Dermed kan det potensielt påløpe store forsinkelser dersom det ikke planlegges for innledningsvis. Det er også viktig å få inn kulturminner tidlig, slik at man ikke skader dem før de blir kartlagt.

Andre aspekter som bør vurderes tidlig og i nært samarbeid med kommunen, er hensiktsmessig måte å legge infrastruktur i grunnen i områder med stor pågang og liten plass, og verdifull vegetasjon både i naturområder og i sentrumsområder.

Fredrikstad kommune vil påpeke at mange av de foreslåtte endringene vil innebære at regionalnettselskap tar mer ansvar, uten at det formaliseres, ettersom det meste vil være mulig innenfor dagens rammer. Vi forstår det slik at forslagene skal befestes gjennom tydelige retningslinjer til nettselskapene. Mange av forslagene vil dessuten føre til økt ressursbehov hos nettselskapene, og eventuelt konsulentmiljøer, som allerede i dag har begrenset kapasitet. Utvalget peker selv på denne utfordringen i beskrivelsen av muligheten for betinget anleggskonsesjon.

Disse aspektene gir oss grunner til å stille spørsmål ved realismen i gjennomføringen av utvalgets forslag. Fredrikstad kommune frykter at eventuell implementering vil ta for lang tid for vår region. Videre håper vi at det økte ressursbehovet er tatt høyde for når strømnnettutvalget velger ikke å anbefale endringer i inntektsreguleringen til nettselskap.

3. Langtidsplanlegging og involvering av kommunen

Bedre og reell langtidsplanlegging av strømnettet blir vesentlig. Statnett har nylig innført områdeplanlegging som grep for utvikling av sitt nett. Dette gjør Statnett for å få mer helhetlig planlegging av nett- og systemutvikling, effektivisere prosesser, styrke koordineringen av utviklingen med de andre nettnivåene og bedre involveringen av eksterne. Statnett har ambisjon om at områdeplanene skal gi rammer for prosjekter og igangsetting, slik at de reduserer tidsbruken som i dag går med for å håndtere beslutningsdokumenter for hvert enkelt tiltak.

Utvalget har tiltro til områdeplaner som grep, og peker blant annet på at Statnetts områdeplaner kan bidra til bedre koordinering mellom Statnett og underliggende nettselskaper. Det vil dessuten arrangeres regionale dialogmøter i regi av Statnett og de regionale nettselskapene, der regionale og lokale interessenter deltar. Fredrikstad kommune ser fram til å få erfaring med Statnetts arbeid med områdeplaner.

Regionale kraftsystemutredninger (KSU) er langtidsplanleggingssystemet for regionalnettet. Utvalget peker på varierende praksis mellom utredningsområdene når det gjelder involvering av interessenter. Utvalget foreslår å identifisere beste praksis og legge føringer basert på dette, noe Fredrikstad kommune støtter.

Gode arenaer der kommunene og samfunnsaktører har anledning til å framlegge og diskutere informasjon med nettselskapene er nødvendig. Nettselskapene trenger informasjon om planlagt næringsutvikling, områdeutvikling, arealplaner, kommunens og samfunnsaktørers planer for klimaomstilling og elektrifisering. Slike møteplasser eller andre måter for informasjonsutveksling bør også finne sted utenom prosessene med langtidsplanlegging og Statnetts områdeplaner. Kommunene og aktører som næringsforeninger har generelt behov for oversikt over ledig kapasitet i strømnettet og nettselskapenes planer.

Både nettselskapene og kommunene bør være bevisste på hvilke fagområder i kommuneadministrasjonen som involveres, slik at kommunens mange ansvarsområder ivaretas på arenaer for samarbeid og informasjonsutveksling. Vi vil også anbefale at eventuelle næringsforeninger involveres i dette. Både kommune og næringsforening kan utgjøre en ressurs ikke kun for kraftsystemutredning, men også for eksempel til å spre informasjon om prosessene og regelverk om tilknytningsprosesser ut mot aktører i samfunnet.

Utvalget foreslår at føringer for involvering for nettselskapenes del legges til forskrift for energiutredninger, og antyder at føringer til kommuner og fylkeskommuner kan inkluderes i *Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning*. Fredrikstad kommune vil anbefale at ansvaret for involvering legges tydelig hos én part, og at det mest nærliggende er nettselskapet. Videre er vi positive til at kommunens rolle også tydeliggjøres, og at koblingen til klimaomstilling er åpenbar. Vi er likevel usikre på om planretningslinjene for klimaplanlegging er rett dokument for å formalisere denne koordineringen. I en ideell kommune benyttes retningslinjene kontinuerlig og tverrfaglig, men dette utgjør ikke nødvendigvis den samme tverrfagligheten som trengs i forbindelse med strømnnettutbygging.

Når det gjelder krav til kraftsystemutredningens innhold leser vi NOUens beskrivelse slik at det etter dagens føringer skal inkludere store nye punktforbruk i noen av prognosene, typisk fra industribedrifter. Dette kjenner vi ikke igjen fra dagens praksis til den systemansvarlige i

vår region. KSUene må omfatte omleggingen av hele samfunnet, og bli et reelt planleggingsverktøy og beslutningsgrunnlag. Fredrikstad kommune mener at krav om dette må formaliseres, gjerne i forskrift og som minimum i veiledning til nettselskapene.

Fredrikstad kommune ser videre at digitalisering av KSU-prosessen både vil gjøre informasjonsinnhenting og -deling mer effektivt, samt muliggjøre en mer dynamisk prosess for selve KSUen og for samspillet mellom langtidsplanen og de løpende tilknytningssakene. Alt dette er svært positivt, men igjen minner vi om at dette er ressurskrevende å etablere ikke bare sentralt hos NVE; det må sørges for at nettselskapene har handlingsrom til dette uten at det går på bekostning av utvikling av det fysiske strømmettet.

4. Forslag for å avdekke eksisterende kapasitet i strømmettet

Utvalget foreslår prising av abonnert effekt for eksisterende kunder og for nye kunder som reserverer kapasitet i eksisterende regional- og transmisjonsnett. Dette er gratis i dag. Fredrikstad kommune støtter i utgangspunktet et slikt forslag, ettersom det vil gjøre det mulig å avdekke og tilgjengeliggjøre nettkapasitet uten investeringer. Samtidig må prisnivået og mekanismene være tilpasset en konjunkturavhengig industri. Det å betale urimelig mye for ubrukt effekt vil forsterke en negativ konjunktur for en bedrift.

Prising av reservasjon for nye kunder kan imidlertid utgjøre en ytterligere barriere i tillegg til dagens terskler, som allerede gjør at virksomheter nøler med å sende henvendelse om netttilknytning. For å senke disse barrierene bør nettselskapenes og myndighetenes formidling om systemet og regelverk forbedres kraftig sammenliknet med dagens situasjonen i vår region. Det bør være enkelt for bedrifter og virksomheter å forstå systemet og hva som kreves når. Her vil tydelige og omforente krav til modenhet for prosjekter før innmelding også avhjelpe. Aktører som kommune og næringsforening kan være gode samarbeidspartnere i dette formidlingsarbeidet. Vi presiserer dog at bedre formidling og systemer neppe vil løse floken med at bedrifters ledetid for elektrifiseringsprosjekter som oftest er kortere enn nettutviklingsprosessen.

5. Konseptvalgutredning (KVU) og ekstern kvalitetssikring

Det er viktig at KVU-plikten for nye store kraftledningsanlegg i transmisjonsnett (sentralnett) videreføres. Forslaget om å overføre ansvaret for den eksterne kvalitetssikringen til departementet støttes. Dette kan blant annet gi økt tillit til kvalitetssikringen. Vi registrerer at utvalget mener at man ved å åpne for parallell kvalitetssikring unngår økt saksbehandlingstid. Det blir viktig å rigge prosessene slik at man oppnår tidsbesparelser, inkludert i samspillet med Statnetts områdeplaner. Utvalget foreslår å innføre frist for departementets saksbehandlingstid, noe Fredrikstad kommune støtter.

Utvalget nevner en mulighet for ikke å ha KVU på høring, for å spare ytterligere tid. Fredrikstad kommune minner om at høring er viktig for å sikre demokratiske prosesser og få fram et bredt beslutningsgrunnlag, og at det er viktig å få innspill så tidlig som mulig, mens prosjektet fortsatt har relativt høy grad av fleksibilitet. Dette kan motvirke konflikt og forsinket framdrift lengere fram. Vi støtter derfor anbefalingen om å ha høring av KVU.

6. Uheldig med fortsatt reaktiv prosess

Strømnettutvalget legger opp til en fortsatt reaktiv prosess for nettutbygging og -utbedring, dette mener vi er uheldig. Planlegging av prosjekter vil i hovedsak starte på grunn av vedlikeholdsbehov, ventet behovsøkning som følge av befolkningsøkning eller etter at nettselskap har mottatt en konkret og moden tilknytningsforespørsel fra kunde. Nylig iverksatte eller foreslåtte virkemidler som kan bøte noe på dette er Statnetts områdeplaner, forbedringer i regionale nettutviklingsplaner, å starte utredning av nettanlegg før det faktisk behovet er rimelig avklart eller innmeldt, og betinget anleggskonsesjon.

Det kan virke som om strømnnettutvalget vektlegger risikoen for overinvesteringer høyere enn konsekvensene av for lite og for sene investeringer i strømnettet. Vi registrerer dessuten at utvalget mener det ikke er behov for endringer i inntektsrammemodellen som grep for lavere terskel for investeringer i nytt strømnnett eller oppgradering.

Fortsatt reaktiv planlegging vil være utfordrende for eksisterende bedrifter, eller enkeltvise nyetableringer, men spesielt for utviklere av store, nye næringsområder uten strømnnett. For disse er det svært vanskelig å lande kontrakter med bedrifter når energispørsmål er uavklart. Når sentral infrastruktur ikke bygges på forhånd kan nye grønne arbeidsplasser tapes til andre land.

En slik reaktiv utvikling strider imot regjeringens ambisjoner. Fredrikstad kommune oppfordrer regjeringen og Stortinget til å arbeide videre med både nye finansielle og regulative løsninger for å ligge i forkant med strømnnettutvikling som en vesentlig del av klargjort infrastruktur for grønn omstilling og næringsutvikling.

I *Hurdalsplattformen* kan man lese at regjeringen vil:

- *Legge frem en nasjonal strategi for klargjøring av grønne industriområder og industriparker med internasjonale konkurransefortrinn. Strategien skal sikre tilgang til areal, energiforsyning, infrastruktur og kompetanse til fremtidige industrietableringer.*

Dette gjentas i regjeringens nylig publiserte *Strategi for grønt industriløft*, men da uten utdypingen om hva det skal sikres tilgang til. Vi håper dette ikke er et uttrykk for reduserte ambisjoner for strategien.

7. Flere kriterier enn kostnader må få påvirke god lokasjon av virksomheter

Når kunder blir tilknyttet nettet, får økt kapasitet eller bedre kvalitet og dette utløser nettinvesteringer, fastsettes anleggsbidrag fra kunden(e) for dekke hele eller deler av de tilhørende investeringskostnadene. Der en ny tilknytning ikke utløser nettinvesteringer betales ikke anleggsbidrag.

Utvalget stadfester at anleggsbidraget fungerer og bør fungere som et lokaliseringssignal. Fredrikstad kommune mener at ledig kapasitet i strømnettet, eller kostnader ved å forsterke eller bygge nytt, ikke kan være det eneste førende signalet eller kriteriet for hvor en virksomhet bør etableres. Tilgang på andre ressurser vil være vesentlig, som tilgjengelig kompetanse og arbeidskraft, gode logistikkforhold fram til markedet, og gjerne nærhet til markedet. Sirkulær økonomi har seilt opp som et mulig paradigmeskifte for å realisere kraftig reduksjon i klimaendringer og negativ påvirkning på natur. Skal dette realiseres bør bedrifter plasseres der de kan utnytte andres overskuddsressurser.

I teorien skulle da enkeltbedrifter både være villig til å betale for nettutvikling, samt vente opptil mer enn ti år på å etablere seg på en ellers optimal lokasjon. Fredrikstad kommune vil utfordre dette synet, samt bekymringene mot å overinvestere i nett. Man skal ha en restriktiv tilnærming til bruken av aktørens samlede midler, ikke minst i en situasjon med høye og stigende energikostnader. Vi frykter likevel at Norge vil tape arbeidsplasser til andre land, og at bedrifter lokaliseres på steder der de ikke får utnyttet overnevnte ressurser optimalt. Det vil bli svært utfordrende å realisere sirkulær økonomi og industrielle symbioser med denne tilnærmingen.

8. Fleksibilitet fra forbrukssiden er viktig, men bør ikke overvurderes

Strømnnettutvalget vurderer tiltak som gir bedre utnyttelse av dagens strømnnett. Dette omfatter eksempelvis økt forbrukerfleksibilitet, altså tidsforskyving av forbruk og kutting av

effekttopper i husstander. Mulighetene for mer fleksibilitet i eksisterende industri og nye næringer framheves også.

Fredrikstad kommune vil peke på at NOUen ikke problematiserer mulig bortfall av eksisterende fleksibilitet hos industribedrifter i lys av ønsket klimaomstilling og varslede karbonkostnader. Med mindre det er tale om ubetydelige perioder med bruk av fossile energibærere vil industrien ha færre alternativer å spille på, all den tid fossile energibærere og -kilder skal fases ut. Avfallsbasert biogass og bærekraftig biobrensel vil utgjøre begrensede ressurser. Teknologi- og kostnadsutvikling på energilagring, lokal energiproduksjon og utnyttelse av overskuddsvarme vil kunne bøte på noe. Likevel opplever vi at industribedrifter i regionen som i dag gir fleksibilitet i regionalnettet ønsker å gå over fra gass til mer bruk av elektrisitet som en følge av nasjonal og internasjonal klimapolitikk. Dette vil innebære både at dagens fleksibilitet reduseres og behov for økt strømnetskapasitet. Det er ikke ledig kapasitet i regionalnettet i denne størrelsesordenen.

Det ovennevnte er alvorlig i seg selv. I Fredrikstad står vi overfor ytterligere utfordringer som reduserer fleksibiliteten og forsyningssikkerheten i kommunen. Industrien vår bruker allerede betydelig overskuddsvarme gjennom energigjenvinning fra avfallsforbrenning. Ett av to energigjenvinningsanlegg er kvotepliktig. Klimapolitikken virker i den forstand at nå øker kvoteprisen og antallet gratis kvoter reduseres. På grunn av avfallsmarkedssituasjonen legges mesteparten av kvotekostnadene på dampkundene i industrien. Disse ser seg nødt til å vurdere betydelig overgang til andre energikilder, og elektrisitet eller naturgass vil være mest aktuelle. Sistnevnte er uønsket på grunn av klimakonsekvenser og karbonkostnader. I denne uheldige situasjonen er altså elektrisitet en ønsket erstatning for bruk av overskuddsvarme, heller enn omvendt.

Siden vi har kapasitetsutfordringer i strømnettet er økt bruk av naturgass eller industrinedleggelse sannsynlige scenarier. Samtidig vil deler av avfallsforbrenningen fortsette, men uten at all energi nyttiggjøres. Denne situasjonen vil bli svært uheldig for regionens arbeidsplasser og verdiskaping, og for energisystemet og klimapåvirkning. Man må altså ikke overvurdere at fleksibilitet skal kunne avhjelpe behovet for økt kapasitet i strømnettet.

9. Behov for alternativer til mulig økning i nettleie

Med dagens økte levekostnader kan isolert sett små prisøkninger ha stor betydning for mennesker i en økonomisk sårbar situasjon. Det er uheldig, dog forståelig, at utvalget ikke har kvantifisert størrelsesordenen på mulig økning av nettleie, som følge av utvalgets forslag.

Fredrikstad kommune anmoder regjering og Storting om å etablere alternative måter å finansiere særlig utredning og konsesjonsbehandling på, heller enn generell nettleie og anleggsbidrag. Det kan dessuten vurderes andre avbøtende tiltak rettet mot utsatte grupper.

10. Samfunnsøkonomi

Fredrikstad kommune ønsker å minne om at nytten av tallfesting i samfunnsøkonomi kan diskuteres. Det er viktig å ikke forenkle informasjonen og vurderingene som gjøres så mye at kvaliteten ikke lenger er tilstrekkelig. Utvalget presiserer at både positive og negative ikke-prissatte virkninger skal hensyntas, og det blir viktig at dette realiseres. Det pekes på at karbonprising kan brukes for å beregne klimaskade eller -nytte, men det er ikke gitt at en avgift eller kvotepris inkluderer verdien av nå eller *ikke* nå klimamålene. Spesielt må man være oppmerksom på utfordringene ved utviklingen av digitale planprosesser og verktøy, slik at komplekse spørsmål ikke forenkles for mye. Beslutningsgrunnlaget bør være faglig solid og forståelig.

11. Kulturminner

Natur- og miljøverdier er gjennomgående vektlagt i NOUen, mens kulturminneverdier nevnes i langt mindre grad. Dette reflekteres også i sammensetningen av referansegruppen, der kulturminnemyndigheter og -interesseorganisasjoner ikke er inkludert. Fredrikstad kommune mener at kulturminneverdier burde vært vektlagt i større grad.

Eksempelvis står det i kapittel 9.8, «*I energimyndighetens vurdering av om konsesjon etter energiloven skal gis, veies fordeler og ulemper ved den omsøkte kraftledningen opp mot hverandre. Hensynet til naturmangfold inngår i skjønnsutøvingen ved saksbehandlingen etter energiloven, og eventuelle konsekvenser for naturmangfold må vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv*». Vi stiller spørsmål ved at ikke også kulturminner ses på som relevant. Vi ber derfor om at dette vurderes i det videre arbeidet, all den tid energiloven spesifiserer både natur- og kulturverdier. Vi registrerer at utvalget i sine forslag til endringer i energiloven ikke innebærer endringer på dette punktet, og antar at utelatelsen i NOUens beskrivelse er en forglemmelse.

Transformatorstasjoner kan ha kulturminneverdi og dette bør det tas hensyn til for eventuelle ytterligere forenklinger for transformatorstasjoner, slik at eventuelle kulturminneverdier kan fanges opp.

Omtalen av kulturminneloven er mangelfull og til dels feilaktig. Beskrivelsen ser ut til å blande sammen flere ulike former for fredning (automatisk fredning, vedtaksfredning og forskriftsfredning), og ser ikke ut til å ta innover seg at også uoppdagede kulturminner fra før 1537 automatisk er fredet. §§ 14 og 20, om henholdsvis skipsvrak og kulturmiljø, bør vurderes nevnt. Kulturminnelovens § 3 om forbud mot inngrep i automatisk fredete kulturminner kan typisk være særlig relevant. Det er viktig å merke seg at denne paragrafen også omfatter utilbørlig skjemming av automatisk fredete kulturminner.

12. Nasjonale myndigheter må jobbe videre

Fredrikstad kommune har tidligere i uttalelsen pekt på forventningene til arbeidet med nasjonal strategi for klargjøring av grønne industriområder, og vil her peke på et tema som vi mener raskt må forbedres for å legge til rette for grønn næringsomstilling.

Det trengs bedre rammebetingelser for lokal fornybar produksjon, som kan være med på å avlaste nettet, inkludert i kombinasjon med energilager. Vi registrerer at forslag om innføring av modell for deling av overskuddsproduksjon av solstrøm er på høring. Intensjonen er å gjøre det enklere og mer attraktivt å produsere solstrøm for beboere i flermannsboliger, leilighetskomplekser og næringsbygg. Industrien og store næringsområder omfattes ikke av endringene. Også her trengs insentiver.

Med hilsen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Siri Martinsen
ordfører